

Tilsynsrapport etter samtidig tilsyn ved Bårud avløpsanlegg

Postadresse:	Postboks 38, 3371 Vikersund	Dato for tilsynet:	14. mai 2009
Besøksadresse:	Åmotbakken 3, Modum	Forrige tilsyn (fra Fylkesmannen):	25. november 1998
Organisasjonsnr.:	974 639 920	Rapportdato:	5. juni 2009
Kommune:	0623 Modum	Antall sider i rapporten:	6
Saksnr.:	09/3583	Kontaktperson i virksomheten:	Tor-Ivar Paulsen
Arkivnr.:	461.2		
Internt rapportnr.:	2009.010.I.MVABU		
Tilstede fra virksomheten:	Tor-Ivar Paulsen, fagansvarlig drift avløp og HMS-ansvarlig avløp Morten Hermansen, driftsoperatør Endre Larsen, nestleder teknisk etat Trond Martinsen, hovedverneombud Svein Erik Thon, driftsoperatør	Tilstede fra tilsynsmyndighetenes kontrollgruppe:	Geir Teigen (Arbeidstilsynet) Per Einar Elvigen (Branntilsynet) Fred Løvli (Det lokale elektrisitetstilsyn) Håkon Dalen (Fylkesmannen i Buskerud)

1. Rapportens innhold

Rapporten beskriver avvik, anmerkninger og andre forhold som ble avdekket ved tilsynet.

2. Hovedkonklusjon

Tilsynet avdekket tre avvik og seks anmerkninger. Avvikene gjaldt mangelfullt internkontrollsystem på arbeidsmiljø- og brannområdet og mangelfulle rutiner for avvikshåndtering på brannområdet. Anmerkningene gjaldt dokumentasjon av avvik fra forurensningslovgivningen og diverse forhold som angikk arbeidsmiljø og el-sikkerhet.

3. Innledning

Rapporten er skrevet etter et tilsyn ved Bårud avløpsanlegg i Modum kommune. Tilsynsetatene som deltok var Arbeidstilsynet, Branntilsynet, Det lokale elektrisitetstilsyn (DLE) og Fylkesmannen. Tilsynet inngår som en del av de planlagte samtidige tilsynene i regionen for 2009.

Formålet med tilsynet var å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS-arbeidet) ved virksomheten fungerer tilfredsstillende. Tilsynsmyndigheten fokuserte spesielt på områder som har betydning for virksomhetens praktiske gjennomføring av internkontroll innen HMS.

Tilsynet omfattet blant annet undersøkelse av om:

- virksomhetens system for internkontroll innen HMS er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Tilsynet ble gjennomført ved gransking av de dokumentene som beskriver HMS-aktivitetene som virksomheten skal utføre og dokumentere. Granskingen ble gjennomført i møte med sentrale personer i organisasjonen. Tilsynet omfattet også en inspeksjonsrunde på anlegget.

Rapporten omhandler avvik, anmerkninger og andre forhold som ble avdekket under tilsynet.

Avvik defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av HMS-lovgivningen.

Anmerkning er forhold som ikke omfattes av definisjon for avvik, men som tilsynsmyndighetene mener det er riktig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet.

4. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for tilsynet var:

- aktuelle lover og forskrifter
- dokumentasjon fra tidligere tilsyn som tilsynsetatene har gjennomført i virksomheten
- virksomhetens egen fremlagte dokumentasjon om daglig drift og forhold av betydning for helse, miljø og sikkerhet
- utslippstillatelse for Bårud avløpsanlegg av 4. februar 2002 (virksomhetens utslippstillatelse)

Særlig aktuelle lover og forskrifter er som følger:

- Forskrift nr. 1127 av 12. juni 1996 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Lov nr. 6 av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med forskrifter
- Lov nr. 62 av 17. juni 2005 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) med forskrifter
- Lov nr. 20 av 14. juni 2002 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) med forskrifter
- Lov nr. 4 av 24. mai 1929 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr med forskrifter

Oppdaterte lover og forskrifter finnes på www.lovdata.no og www.regelhjelp.no.

5. Avvik

Avvik 1

Virksomheten kunne ikke dokumentere at det er foretatt kartlegginger av farer og problemer i på arbeidsmiljøområdet, og på denne bakgrunn vurdert risiko, samt utarbeidet planer og tiltak for å redusere disse forholdene. Virksomheten hadde mangelfull risikovurdering gjeldende fare for brann.

Avvik fra

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd punkt 6, jamfør forskrift om arbeid ved avløpsanlegg § 9.

Kommentarer

Fra Arbeidstilsynet

Arbeidstilsynet stiller krav i forhold til at virksomheten skal kunne dokumentere på hvilken måte det er foretatt kartlegginger og risikovurderinger i forbindelse med sikring mot mulige fall i to åpne basseng, og hvorvidt det er utarbeidet planer og tiltak for å redusere disse risikoforholdene.

Fra Branntilsynet

Ifølge internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 6 skal virksomheter kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Virksomheten kunne dokumentere at dette var gjort for forhold som gjelder det ytre miljø og som er regulert i Forurensningsloven. Men virksomheten manglet en tilsvarende risikovurdering for fare for brann.

Avvik 2

Virksomheten kunne ikke fullt ut dokumentere at de ansatte hadde fått opplæring, øving eller instruksjon om de biologiske og/eller kjemiske stoffer som de kan utsettes for ved denne type arbeid.

Avvik fra

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd punkt 6, jamfør forskrift om arbeid ved avløpsanlegg § 22.

Kommentarer

Fra Arbeidstilsynet

Virksomheten må kunne dokumentere og sørge for opplæring, og sikre at dette gjennomføres innenfor de ansattes ulike virkeområder.

Avvik 3

Virksomheten hadde mangelfulle rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Avvik fra

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5, 2. ledd punkt 7.

Kommentarer

Fra Branntilsynet

Verifikasjonen avslørte at gjennomføringer i røyk- og branncellebegrensende bygningsdeler ikke er utført forskriftsmessig. *Ref. forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn § 2-4.*

6. Anmerkninger

Anmerkning 1

Virksomheten kan forbedre praksisen for skriftlig dokumentasjon av avvikshåndtering.

Kommentarer

Fra Fylkesmannen

Ifølge virksomhetens representanter hadde virksomheten mottatt noen klager på lukt fra Bårud rensanlegg. Som en følge av klagen var det satt i gang et arbeid ved anlegget med mål om å redusere/fjerne merkbar lukt fra anlegget. Virksomheten kunne dokumentere at den har en rutine for rapportering og oppfølging av avvik. Men hendelsene med klager på lukt var ikke dokumentert i noen avviksrapport. En virksomhet avgjør selv terskelen for når full avvikshåndtering og –rapportering skal bli gjennomført. Men vi mener at klagen på lukt og oppfølgingen av luktproblemet er eksempel på et avvik som bør være dokumentert. Dokumentasjon av avvikshåndteringen er viktig, blant annet for å sikre at avvikshistorikken til virksomheten ikke blir glemt. I tillegg vil en slik dokumentasjon vise at virksomheten håndterer avvik på en aktiv måte.

Anmerkning 2

Arbeidstilsynet bemerker at det er gjennomført yrkeshygieniske målinger i arbeidsatmosfæren for en del år siden, og derfor anbefales det at det tas nye målinger .

Anmerkning 3

Arbeidstilsynet anbefaler at døren til laboratoriet merkes med "Laboratorium".

Anmerkning 4

Brukskjemikaler bør lagres i låsbart skap.

Anmerkning 5

Kalkanlegget merkes med etsende symbol.

Anmerkning 6

Opprettet system for ”vernerunde” elektro hadde ikke fanget opp følgende tekniske avvik på det elektriske anlegget:

- Basseng: Kabel var ikke korrekt avsluttet der utstyr var tatt ned (prøvetaker?), jf. forskrift om elektriske lavspenningsanlegg § 20.
- Kjeller: Kabel var ikke korrekt avsluttet der utstyr var tatt ned (i tak), jf. forskrift om elektriske lavspenningsanlegg § 20.
- ”Silo”: Kabelbro, ved bakken var kablene ikke tilfredsstillende mekanisk beskyttet, jf. forskrift om elektriske lavspenningsanlegg § 28.

7. Oppsummeringsmøte

Ved oppsummeringsmøtet ble avvik og anmerkninger gjennomgått, og prioriteringer av tiltak drøftet. Det var enighet om at virksomheten skal finne løsninger for å forbedre systemet for å ivareta HMS-arbeidet med utgangspunkt i rapporten, og vil sørge for systematisk å vedlikeholde egne rutiner for HMS-arbeidet til enhver tid.

8. Diverse

Kontroll av overløp

Ifølge virksomhetens utslippstillatelse vedlegg 1 punkt 2 skal kommunen ha oversikt over utslipp fra avløpsnett til Bårud avløpsanlegg (utslipp fra nødoverløp, lekkasjer osv.) Denne oversikten skal være med på å dokumentere om anlegget overholder kravet til maks 8 % tap av fosfor fra avløpsnett til resipienten, jmfør ”Krav til restutslipp fra rensedistriktene i Modum kommune” i virksomhetens utslippstillatelse. Virksomheten manglet ved tilsynet en slik oversikt. Men virksomheten hadde selv identifisert dette som et risikoforhold i risikovurderingen til Bårud avløpsanlegg. Virksomheten hadde også laget en handlingsplan for å gjøre risikoen på dette området mindre. Handlingsplanen sa at virksomheten skal overvåke alle nødoverløp i avløpspumpestasjoner og nødoverløp på avløpsnett innen utgangen av 2012. Virksomhetens representanter opplyste ved tilsynet at handlingsplanen foreløpig ikke var innlemmet i kommunens budsjett.

Fylkesmannen mener at det er svært viktig at Bårud avløpsanlegg får oversikt over utslipp fra avløpsnett, slik at eventuelle uakseptable utslipp kan bli avdekket og håndtert, og at virksomheten skal kunne dokumentere om utslippstillatelsen overholdes. Vi vil derfor følge med på at handlingsplanen blir gjennomført som planlagt. Vi oppfordrer også Modum kommune til å forankre handlingsplanen i kommunens budsjettplaner så snart som mulig.

Akkreditert prøvetaking

Virksomhetens representanter fortalte at de har vært i kontakt med et eksternt firma med tanke på å komme i gang med akkreditert prøvetaking. Fristen for å innføre akkreditert prøvetaking var 31. desember 2008, jamfør forurensningsforskriften § 14-11. Men vi skjønner at prosessen med å innføre akkreditert prøvetaking kan være tid- og ressurskrevende. I tillegg er vi kjent med at det inntil nylig ikke var noen virksomheter som selv var akkrediterte for prøvetaking etter § 14-11. Fylkesmannen har derfor gitt en generell forlenget frist til 1. januar 2010 med å innføre akkreditert prøvetaking. Fylkesmannen ser det som viktig at større avløpsanlegg har akkreditert prøvetaking. Vi forventer derfor at prøvetakingen ved Bårud avløpsanlegg er akkreditert innen 1. januar 2010.

Sekundærrensingskravet

Bårud avløpsanlegg har per i dag ikke krav til sekundærrensing. Virksomheten har likevel fokus på rensing av organisk stoff. Ifølge virksomhetens representanter kan det bli endringer ved anlegget slik at sekundærrensingskravet inntreffer, men dette er trolig noen år frem i tid (se kommentarer til forurensningsforskriftens kapittel 14 på www.sft.no – Regelverk).

PCB

Virksomheten fikk tilsendt informasjonsark 2394/2008 om PCB fra Statens forurensningstilsyn (www.sft.no) i forkant av tilsynet. Bårud rensesanlegg ble bygd i 1990, og ifølge virksomhetens representanter er det ikke PCB-holdig materiale i bygget.

For Fylkesmannen i Buskerud og for tilsynsgruppen

Håkon Dalen